

Inhoudsopgave	Pag.
Woord vooraf	2
1. Onze lespraktijk	4
1.1. Corona	4
1.2. Aantal lessen PC GVO	4
1.3. Vakleerkrachten PC GVO	6
1.4. Nieuwe vormen	7
1.5. Groeidoelstelling	8
1.6. Thuislessen	8
2. Professionalisering vakleerkrachten	9
2.1. Inservice-opleiding	9
2.2. Nascholing	9
2.3. Studiedag	9
2.4. Lectoraat	10
3. Beleidsondersteuning	11
3.1. Jaarplan	11
3.2. Governance	11
3.3. Vertrouwenspersonen	11
3.4. Communicatie	12
4. Ons netwerk	13
4.1. Plaatselijke werkgroepen	13
4.2. CIO-O	13
4.3. Partners IKOS, JOP en HGJB	13
4.4. VOS-ABB, CBOO en Verus	13
4.5. Vonkt	14
4.6. Sector GVO/HVO	14
5. Personalia	15
6. Lijst van gebruikte afkortingen	17

Woord vooraf

Voor u ligt het jaarverslag van de stichting Protestants Centrum Godsdienstig Vormingsonderwijs over het jaar 2020. In dit woord vooraf wil ik voor enkele hoofdzaken uit dit jaarverslag aandacht vragen.

Ter inleiding

Het verglijden van de tijd is iets waaraan niemand zich kan onttrekken. Dat geldt voor personen, maar ook voor organisaties. Terwijl tijd blijft en een constante is, zijn de omstandigheden aan verandering onderhevig. Voor een organisatie geldt: zonder verandering is er geen leven, geen toekomst voor de organisatie. Professionalisering is op dit moment een sleutelwoord.

Governance

De tijd van besturen door vrijwilligers is een tijd van voorbij. De ingewikkelde wereld waarin PC GVO opereert vraagt professioneel besturen. Bovendien vraagt de overheid een scheiding tussen bestuur en toezicht. Binnen PC GVO is het proces gestart om samen met alle betrokkenen in de organisatie te komen tot een nieuwe organisatievorm. Dat proces heeft in het huidige verslagjaar zijn beslag gekregen. Gezamenlijk hebben wij gekozen voor het model dat een directeur met mandaat de bestuurlijke rol op zich neemt. Het bestuur met vrijwilligers krijgt een meer toezichthoudende rol. De statuten zijn aan de nieuwe situatie aangepast en gepasseerd bij de notaris. Een benoemingscommissie heeft een interne kandidaat voor de functie directeur met mandaat voorgesteld. Deze kandidaat is vervolgens benoemd. Hij zal de interne organisatie van PC GVO vormgeven binnen de nieuwe kaders. Het moge duidelijk zijn dat dit proces veel vraagt van de organisatie. Maar deze uitdaging wordt met graagte aangenomen.

Lectoraat

Professionalisering vraagt ook om een slag te maken in het bij de tijd brengen van de inhoud van het werk. Onderzoek moet plaatsvinden naar de aard van het werk met de vraag hoe dit werk te optimaliseren is. Nieuwe inzichten op het gebied van (godsdienst)pedagogiek en (godsdienst)didactiek moeten eigendom worden van docenten. Als PC GVO zijn wij trots dat een lang gekoesterde wens om te komen tot een lectoraat PC GVO in het huidige verslagjaar gerealiseerd kon worden samen met Driestar Hogeschool door de benoeming van een assistent lector. Wij verwachten veel van de lector en van de samenwerking met Driestar.

Corona

Veel zaken worden gepland, uitgevoerd en geëvalueerd. Planmatig werken is PC GVO niet vreemd. Corona heeft in dit verband extra inzet gevraagd van eenieder. Bestuur en management werden voor uitdagingen geplaatst. Docenten moesten zoeken naar een nieuwe aanwezigheid op school. Alles wat normaal geacht werd, kwam in een ander licht te staan. Als organisatie kunnen wij trots zijn op de aan de dag gelegde inzet en creativiteit. Maar wij snakken ook naar het kunnen lesgeven op een normale manier.

Tenslotte

In dit jaarverslag vindt u een weergave van onze activiteiten van het afgelopen jaar. Reacties op het jaarverslag zijn meer dan welkom! U kunt deze richten aan onze officemanager, Annelies Overweel. Haar mailadres is a.overweel@pcgvo.nl.

Namens het bestuur en het bureau PC GVO wens ik u veel leesplezier!

Drs. Henk Pol
Voorzitter bestuur a.i.

1. Onze lespraktijk

Het werk in de klas vormt de basis en de kern van PC GVO. Een team van 193 vakleerkrachten geven protestants godsdienstig vormingsonderwijs op de openbare en samenwerkingsscholen. Het afgelopen jaar heeft er anders uitgezien dan we hadden verwacht. In dit hoofdstuk nemen we u mee naar de lespraktijk in het afgelopen jaar.

1.1. Corona

Het coronavirus en de wereldwijde pandemie is ongekend en veroorzaakt veel menselijk leed op grote en kleinere schaal. Ook bij PC GVO kregen medewerkers te maken met de gevolgen van het virus. De coronacrisis maakt ook dat veel beoogde doelen en werkzaamheden in een ander en relativerend daglicht komen te staan.

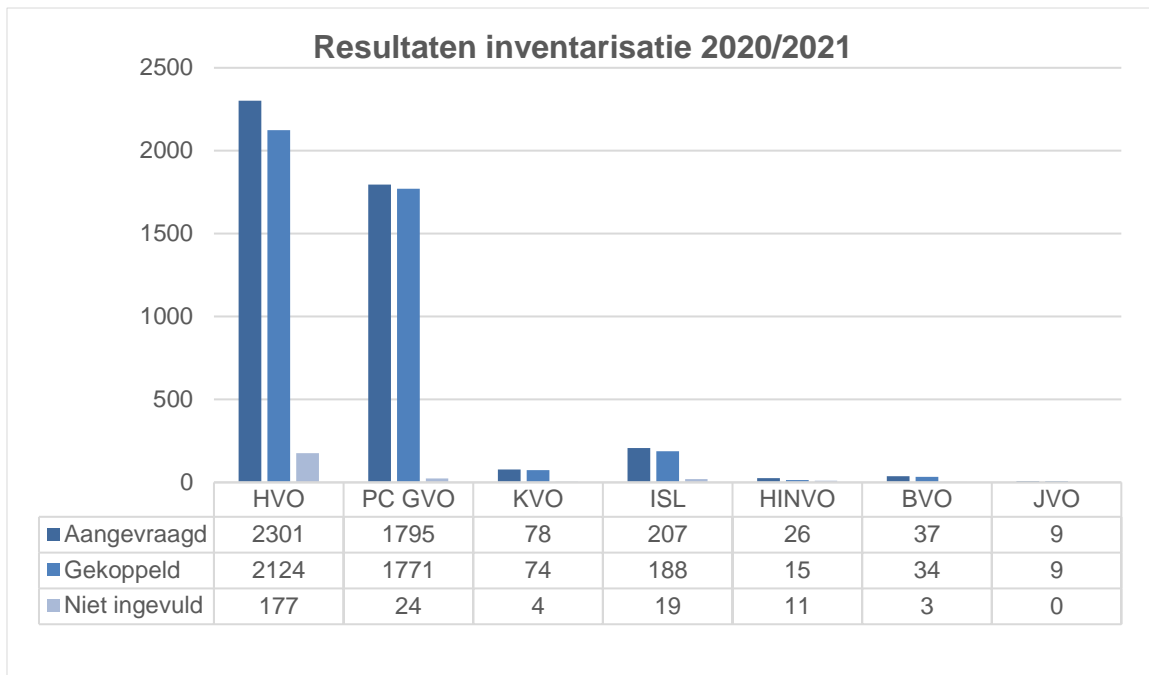
In maart 2020 gingen de basisscholen dicht en stopten ook onze fysieke lessen. Er werd een sectorbreed crisisteam ingericht, die ontwikkelingen vanuit de overheid op de voet volgde en centraal de berichtgeving richting alle medewerkers GVO en HVO en openbare basisscholen verzorgde. In afstemming met o.a. het RIVM werden specifieke richtlijnen voor onze vakleerkrachten opgesteld. De medewerkers die op het kantoor in Utrecht werken is geadviseerd om vanuit huis te werken. Het crisisteam blijft nodig in 2021 want het einde van de crisis is helaas nog niet in zicht.

De maand maart is ook het moment waarop de periode van het aanvragen van lessen zou starten. Dat was in 2020 erg lastig en gaf onzekerheid over de te geven lessen in schooljaar 2020-2021. Daarom is besloten om het proces van inventariseren aan te passen en de vakleerkrachten een salarisgarantie te geven. Hierover is het ministerie van OCW geïnformeerd.

Gelukkig heeft de crisis ook kansen geboden en zijn er prachtige voorbeelden van initiatieven hoe vakleerkrachten in verbinding blijven met elkaar en met de leerlingen. De thuislessen zijn hier een voorbeeld van. Daarover leest u meer in paragraaf 1.5.

1.2. Aantal lessen PC GVO

Op 31 december 2020 waren er sectorbreed 4.592 aanvragen voor lessen ingediend; hiervan zijn er 4.453 lessen toegekend en als volgt verdeeld:

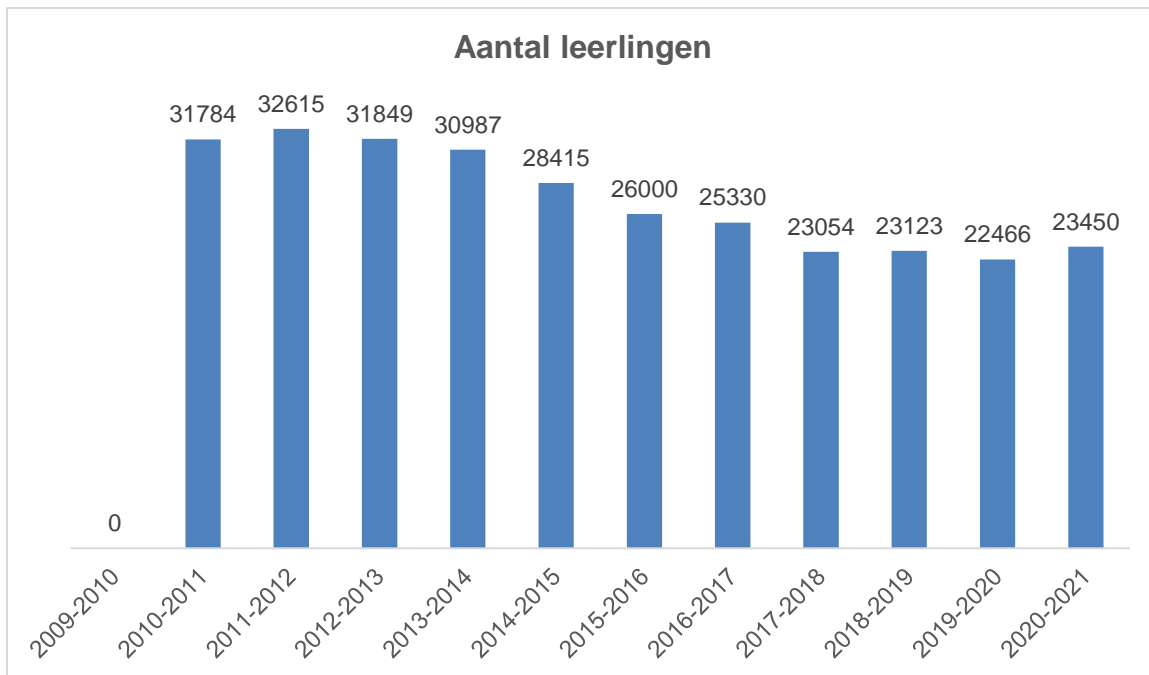
De reden van niet ingevulde lessen zijn divers. Bij PC GVO zijn er aanvragen komen te vervallen omdat scholen meer groepen hadden aangevraagd dan zij daadwerkelijk ingevuld wilden zien. Ook zijn er groepen samengevoegd om tijd te sparen voor zaakvakken. Dat is een direct gevolg van de coronacrisis.

In bovenstaande aantallen konden de verschillende carrousels (AVES en Op Kop) door de manier van administreren niet voor het werkelijk aantal wekelijkse lessen worden meegeteld. Voor PC GVO betekent dit **37** extra wekelijkse lessen.

Door de gemaakte afspraken over de manier van inventariseren in de coronacrisis mochten er dit jaar groepen met minimaal 3 leerlingen toegekend worden. Het is zeer de vraag of dit volgend jaar bestendig kan worden. Vanwege de opgelopen achterstanden in de lockdowns zijn scholen snel geneigd het vormingsonderwijs (in ieder geval het komende jaar) te schrappen. Dat is een reden tot zorg.

Aantal leerlingen

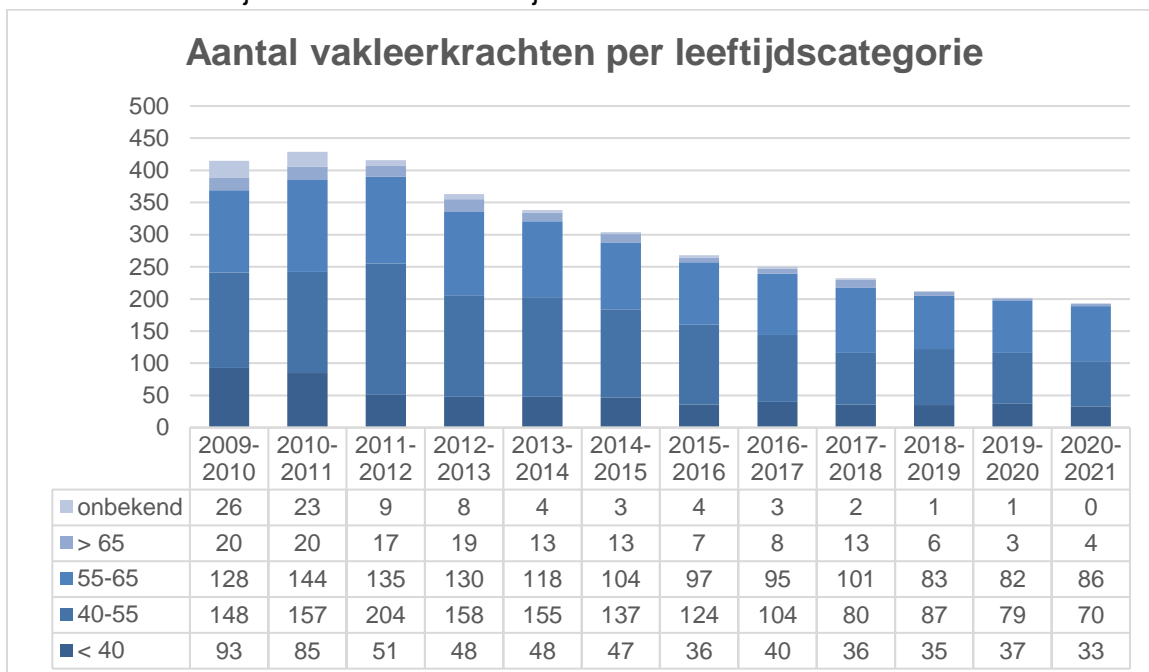
Op 31 december 2020 ontvingen 23.450 kinderen lessen PC GVO.

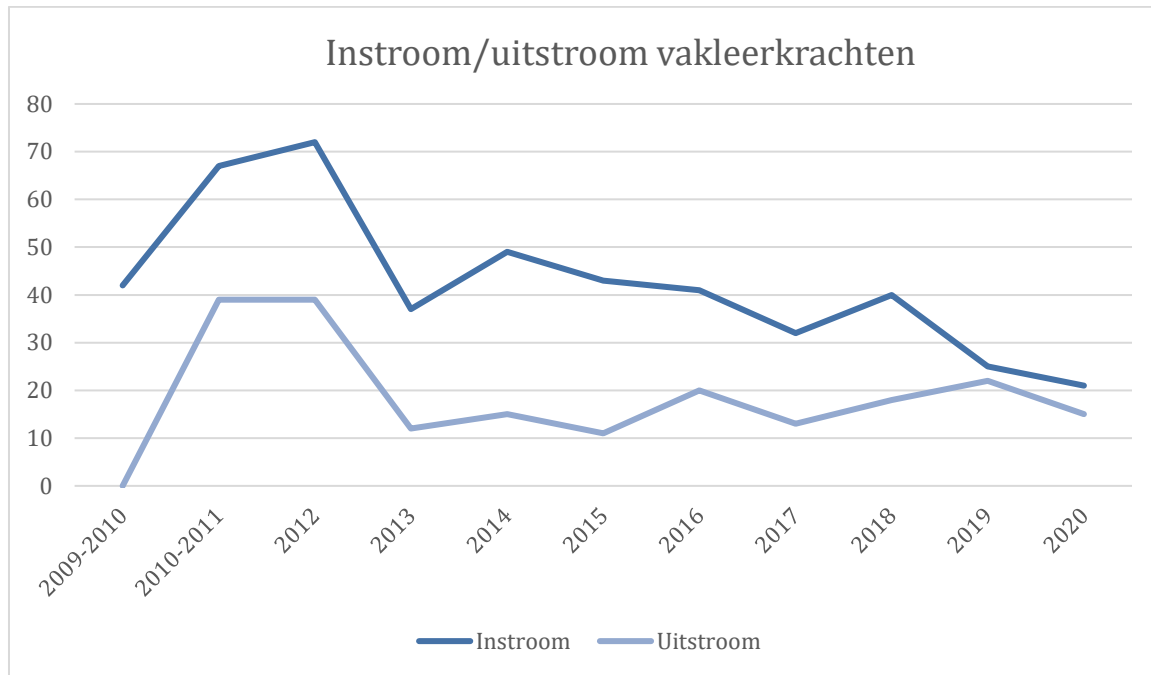
De stijging van het aantal leerlingen wordt veroorzaakt door de groei van het aantal carroussels en door een stijging van het aantal groepen, waaronder ook meer groepen van minimaal 3 leerlingen. Bij elkaar opgeteld zorgt dat voor 948 meer leerlingen die PC GVO lessen ontvangen dan op 31 december 2019.

1.3. Vakleerkrachten PC GVO

Per 31 december 2020 zijn er 193 PC GVO vakleerkrachten in dienst. De meeste vakleerkrachten zijn tussen de 55 en 65 jaar.

Instroom/uitstroom

Door de hogere leeftijd van een behoorlijk aantal vakleerkrachten is de uitstroom al een aantal jaar relatief hoog. Tegenover de uitstroom staat een relatief lage instroom. Dat betekent dat de vacatures die er zijn voor een groot deel door 'zittend' personeel worden ingevuld. Hier komt het streven naar een grotere baanomvang tot uitdrukking. In 2019 was er een groei waarneembaar van 8,33 naar 8,6 lessen per vakleerkracht per week. Die groei zet zich door in 2020 naar gemiddeld 9,17 lessen per vakleerkracht per week.

1.4. Nieuwe vormen

Het carouselmodel is een nieuwe vorm. Een carousel is een lessenserie waarbij vakleerkrachten uit diverse levensbeschouwingen gezamenlijke lessenseries verzorgen. De vakleerkrachten werken daarbij nauw samen. Elke vakleerkracht geeft les vanuit zijn eigen levensbeschouwing over een afgesproken thema (feest, natuur, verhalen). Gedurende een afgesproken aantal weken achter elkaar wordt een thema uitgediept vanuit diverse levensbeschouwingen. Alle kinderen uit een groep volgen samen de lessen vormingsonderwijs. De groepsleerkracht woont ook alle lessen bij.

Voor PC GVO betekent deze nieuwe vorm dat we een stijging zien in het aantal leerlingen dat onze lessen ontvangt omdat aan een hele groep tegelijk wordt lesgegeven.

Eind 2020 is het uitgangspunt vastgesteld dat het carouselmodel aan alle scholen wordt uitgelegd en aangeboden als een gelijkwaardige optie voor de hele klas. Ook is een kwaliteitsonderzoek naar de effecten van vormingsonderwijs in o.a. carrousel van start gegaan. De eerste resultaten worden in 2021 verwacht.

1.5. Groeidoelstelling

De doelstelling om het aantal lessen van vorig jaar te behouden is behaald. Het jaar 2020 laat zelfs een lichte stijging zien van 51 lessen ten opzichte van 2019. Het behalen van de doelstelling heeft in grote mate te maken met het besluit om de aanvragen van het voorgaande jaar te 'kopiëren' naar het nieuwe schooljaar. Door de coronacrisis bestond het risico dat het aanvragen van vormingsonderwijs niet de aandacht had van de schooldirecteuren omdat zij bezig waren met crisismanagement. Met alle gevolgen van dien voor de continuïteit van ons werk. Gelukkig heeft het anders uitgepakt en zien we zelfs een lichte groei.

1.6. Thuislessen

In maart 2020 gingen alle scholen dicht en schakelden de scholen over naar digitaal thuisonderwijs. Zo ook wij, waar dat mogelijk was. Van maart tot en met oktober zijn er zogenaamde 'thuislessen' ontwikkeld. De vakleerkrachten ontwikkelden deze lessen die de leerlingen thuis konden maken en beleven. Veel creativiteit en ook nieuwe digitale middelen werden ingezet. De vakleerkrachten deelden de lessen onderling in het team. Daarnaast was er een werkgroep die 46 van deze lessen bewerkte ter inspiratie en ondersteuning van alle PC GVO leerkrachten. Deze lessen werden op Zinvolleronderwijs.nl geplaatst, een digitale lessendatabank van Vonkt en IKOS.

2. Professionalisering vakleerkrachten

Kwaliteit van de lessen en kwaliteit van de vakleerkrachten staan bij PC GVO hoog in het vaandel. PC GVO heeft een inservice-opleiding, geeft nascholing en is nu ook een Lectoraat gestart. Daarover leest u in de volgende paragrafen.

2.1. Inservice-opleiding

De allereerste inservice-opleiding PC GVO is door 15 deelnemers met goed gevolg afgerond. Daarmee is een mooie mijlpaal bereikt. Door corona heeft de inservice-opleiding 6 maanden langer geduurd. Een deel van de modules hebben online plaatsgevonden. De evalueeratie die gepland stond in de tweede helft van 2020 verschuift naar 2021. Ook de voorbereidingen voor de volgende editie schuift op, waarbij nog onduidelijk is of dit van invloed zal zijn op het beoogde startmoment in 2021.

2.2. Nascholing

De nascholing en intervisies vonden in 2020 voor het eerst deels digitaal plaats. Directe aanleiding hiervoor is corona. Door de 1,5m richtlijn waren er grotere en dus duurdere locaties nodig. Om deze locaties te kunnen bekostigen, voor cursussen die vragen om fysieke ontmoeting, moeten andere cursussen digitaal worden aangeboden. De uitvoering van de digitalisering is belegd bij Vonkt, binnen met het bureau afgestemde kaders.

De daling van het aantal vakleerkrachten heeft impact op het totaal aan nascholingsbudget. PC GVO heeft het signaal afgegeven aan Vonkt dat het budget voor schooljaar 2021/2022 naar verwachting een stuk lager zal liggen. In onderling overleg wordt hier in 2021 naar gekeken.

2.3. Studiedag

De studiedag PC GVO om ons 10-jarig bestaan te vieren bestaan was gepland in mei 2020. Al snel werd duidelijk dat deze vanwege de coronacrisis niet kon doorgaan. Een volgend moment werd gepland op 25 november, in de hoop/verwachting dat een fysieke bijeenkomst tegen die tijd wel weer zou kunnen. Na de zomer is de knoop doorgehakt om de studiedag om te zetten naar een online viering. Wat een feest van verbondenheid was het, met bijdragen van collega's uit het hele land. Ondanks de fysieke afstand en een vooraf opgenomen viering, werd er echte verbondenheid ervaren met elkaar en het mooie werk wat we al 10 jaar mogen doen.

2.4. Lectoraat

De zoektocht naar de associate lector voor het lectoraat PC GVO in samenwerking met Driestar Educatief is afgerond. Jan van Doleweerd is per 1 september 2020 gestart in deze functie. Daarmee is het lectoraat een feit geworden en is een prachtige mijlpaal bereikt voor PC GVO als geheel. Jan van Doleweerd zal met het lectoraat een bijdrage leveren aan de professionalisering van de vakleerkrachten PC GVO en van leraren in het bijzonder onderwijs.

In de eerste maanden werkt Jan van Doleweerd aan een lectoraatsplan en wordt er een kenniskring om hem heen geformeerd. Om het lectoraat uiteindelijk een grotere impact te kunnen geven is het adviesbureau Transmissie betrokken bij de fondsenwerving. Naar verwachting zal de fondsenwerving in 2021 concreet van start gaan.

3. Beleidsondersteuning

PC GVO wordt door bureau en regiobegeleiders ondersteund op beleidsniveau. Hieronder lichten we de belangrijkste ontwikkelingen toe.

3.1. Jaarplan

In 2019 is er een jaarplan opgesteld, met doelen op landelijk en regionaal niveau. Het jaarplan is in 2020 opnieuw opgesteld aan de hand van het INK-model. Door de coronacrisis verliep het jaar volledig anders en ging de aandacht naar zaken die niet in het jaarplan stonden zoals bijvoorbeeld het ontwikkelen van online lessen en het omzetten van het nascholingsaanbod naar een digitale omgeving. In december 2020 is het jaarplan geëvalueerd. In 2021 wordt het jaarplan opnieuw opgesteld en zal er een vervolgraining zijn om vertrouwd te raken met het INK-model.

3.2. Governance

In 2019 is gestart met een governancetraject en is de keuze gemaakt voor een bestuursmodel 'directeur met mandaat en een toezichhoudend bestuur'. In 2020 heeft dat een vervolg gekregen. In de eerste helft van 2020 is gestart met de procedure voor de benoeming van de directeur met mandaat. Een benoemingsadviescommissie, bestaande uit twee bestuursleden en twee OR-leden, heeft zich hierover gebogen, wat leidde tot een benoemingsadvies aan het bestuur. Het bestuur heeft het benoemingsadvies overgenomen in een voorgenomen besluit. Het voorgenomen besluit door het bestuur werd ter advisering voorgelegd aan de OR. Na een positief advies van de OR kon het besluit definitief gemaakt worden, met als resultaat dat per 1 oktober 2020 Wouter Knoester benoemt is tot directeur met mandaat. Het bestuur ging vanaf dat moment als een toezichhoudend bestuur functioneren. De uitvoerende rol is neergelegd bij de directeur met mandaat. De wijziging in het bestuursmodel had ook een wijziging in de statuten tot gevolg. In september 2020 zijn de statuten vastgesteld en gepasseerd bij de notaris.

De laatste fase van het governancetraject zal in 2021 een vervolg krijgen. In deze fase worden alle geledingen zoals toezichhoudend bestuur, de directeur met mandaat, de regiobegeleiders en de Ondernemingsraad begeleid bij rolneming en rolvastheid.

3.3. Vertrouwenspersonen

De vertrouwenspersonen hebben in 2020 geen meldingen gehad over agressie, intimidatie, seksuele intimidatie, pesten of discriminatie. Ook zijn er geen klachten ingediend waar de vertrouwenspersonen bij betrokken waren en er is geen gebruik gemaakt van de klokkenluidersregeling. De beschikbaarheid en toegankelijkheid van de vertrouwenspersonen is in 2020 onder de aandacht gebracht.

3.4. Communicatie

Dit jaar hebben we vanaf maart wekelijks een digitale nieuwsbrief verzonden naar onze vakleerkrachten om extra in te zetten op de interne communicatie. Dit om met elkaar verbonden te zijn en te blijven. In het bijzondere jaar erg van belang omdat we allemaal vanuit huis moesten werken en ook het werk voor de klas stil kwam te liggen. Elke week ontving de interne organisatie een nieuwsbrief met daarin ook ter inspiratie nieuwe thuislessen. De digitale jubileumviering op 25 november was het hoogtepunt van deze verbondenheid.

In maart 2020 was het plan om met de andere denominaties binnen de sector voor het eerst aanwezig te zijn op een congres om ons te presenteren. Helaas is dat congres geannuleerd vanwege de coronacrisis. Met de sector hopen we blijvend samen op te trekken en nieuwe kansen te ontdekken om ons te positioneren in het onderwijsveld.

4. Ons netwerk

PC GVO is gezegend met een groot aantal betrokkenen bij het werk waar wij voor staan. Velen dragen ons werk een warm hart toe en dragen hieraan hun eigen steentje bij. Daar zijn wij dankbaar voor.

4.1. Plaatselijke werkgroepen

De plaatselijke werkgroepen zijn via onze nieuwsbrief op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rondom ons onderwijs. Het niveau van betrokkenheid en samenwerking verschilt per werkgroep. Het aantal werkgroepen neemt langzaam af.

4.2. CIO-O

De commissie Onderwijs van het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken treedt op als zendende instantie voor de protestantse kerken / geloofsgemeenschappen. Het CIO-O is samengesteld uit leden vanuit de breedte van het protestantse veld. Ook de Rooms Katholieke en Oudkatholieke kerk zijn vertegenwoordigd in het CIO-O. Het CIO-O is nauw betrokken bij het werk van PC GVO. In 2020 heeft Gerard van der Hoek afscheid genomen als secretaris van het CIO-O. Hij is opgevolgd door Kees van Walsem.

4.3. Partners IKOS, JOP en HGJB

Bij onze partner IKOS vond een wisseling van voorzitter plaats. Maaike Rosen Jacobson nam na jarenlange betrokkenheid bij IKOS, afscheid als voorzitter van het bestuur. Met veel dank en waardering voor haar werk en betrokkenheid bij godsdienstvormingsonderwijs op de openbare basisschool.

Als nieuwe voorzitter werd Greetje Geluk gekozen. Greetje Geluk heeft jaren als regiobegeleider gewerkt en PC GVO was haar laatste werkkring. We zijn blij dat de wegen elkaar opnieuw kruisen in dit verband.

4.4. VOS/ABB, VOO en Verus

Met VOS/ABB en VOO heeft het Centrum voor Vormingsonderwijs een samenwerkingsconvenant gesloten. Beide organisaties hebben de lobby-werkzaamheden voor structurele bekostiging gesteund. Dat geldt ook voor Verus, waarvan PC GVO sinds 2018 lid is. De bestuurlijke ontmoetingen met VOS-ABB en het VOO hebben dit jaar niet plaatsgevonden. In 2021 wordt een nieuwe ontmoeting gepland.

4.5. Vonkt

De samenwerking met Vonkt verloopt naar tevredenheid en de organisatie van de inservice-opleiding, nascholing en intervisie verloopt goed en volgens afspraak.

4.6. Sector GVO/HVO

Lange tijd liepen de salarisbetaling van onze medewerkers achter ten opzichte van de collega's in het regulier onderwijs. Er vonden incidentele reparaties plaats, maar geen structurele. In november 2020 zijn de salarissen gelijkgetrokken conform het primair onderwijs.

Alle denominaties hebben besloten om de personeels- en salarisadministratie te bundelen en gedeeltelijk uit te besteden aan Onderwijsbureau Meppel. De overgang naar onderwijsbureau Meppel is per 1 januari 2021 in werking getreden.

Het bestuur van het Centrum voor Vormingsonderwijs heeft de wens om het bestuur en toezicht op een goede manier van elkaar te scheiden. Dit governancevraagstuk zal in 2021 een vervolg krijgen.

In 2020 is Joods Vormingsonderwijs als denominatie toegetreden tot het Centrum voor Vormingsonderwijs. PC GVO is in 2020 juridisch werkgever geworden van de medewerkers van Joods Vormingsonderwijs en Hindoeïstisch Vormingsonderwijs. De medewerkers van Boeddhistisch Vormingsonderwijs waren juridisch al in dienst bij PC GVO.

5. Personalia

Bestuur Protestants Centrum GVO

drs. H. Pol, (voorzitter a.i.) op voordracht van de stichting Interkerkelijk Overleg Schoolzaken
dhr. W. Büdgen (secretaris), op voordracht van de orthodoxe kerke
mevr. E. Vink (penningmeester), op voordracht van de vrijzinnige kerken
drs. E. van de Werfhorst, op voordracht van de Hervormd-Gereformeerde Jeugdbond

Bureau

mevr. B. Bas-Douw, beleidsmedewerker scholing tot 1 augustus 2020
mevr. G. Bel-de Boer, personeels- en salarisadministratie
mevr. S. Jansen-Héman, administratieve ondersteuning
dhr. W.C. Knoester, directeur
mevr. F.E. Overweel-Dekker, officemanager
mevr. A.J.E. Voets-van den Hazel, beleidsmedewerker communicatie

Regiobegeleiders

Regio noord: dhr. U. Pranger
mevr. J.P. Nouta-Swart
mevr. L. Schout-Douwes

Regio midden: mevr. M. Jongsma-Alberts
mevr. I.J.M. Visser
dhr. E. Schoneveld

Regio west: mevr. J. Beenhakker
dhr. H.M. van Wijk
dhr. R. Keijts
mevr. E. van der Vlies-Ebbers

Ondernemingsraad

dhr. P. Buijserd (voorzitter)
dhr. J.G. Oosterink (secretaris)
mevr. M. Jongsma-Alberts
mevr. T.F. Kok-Zondervan
mevr. A. Oorebeek
dhr. G.K. Scholten
dhr. H.M. van Wijk
dhr. B.C.Y. Zagema
mevr. A.M. de Man

CIO-O

In deze commissie zijn de volgende kerken/geloofsgemeenschappen vertegenwoordigd:

Gereformeerde Kerken in Ned. (vrijgemaakt) – mevr. drs. A.E.H. van der Kolk, voorzitter
Gereformeerde Gemeenten – dhr. G. van Veldhuizen
Oud-Katholieke Kerk van Nederland – drs. ing. V.P. Scheyde
Remonstrantse Broederschap & Vrijzinnigen Nederland – mevr. M.E. Rosen Jacobson
Christelijke Gereformeerde Kerken – dhr. K. van Walsem, secretaris
Unie van Baptistengemeenten & ABC Gemeenten – dhr. A.P. Driesprong
Protestantse Kerk in Nederland – ds. O.O. Grevink
RK Bisschoppenconferentie – drs. L.F.M. van Oers
Gereformeerde Gemeenten In Nederland – dhr. G.R. van Leeuwen
Kerk van de Nazarener – dhr. P. Boekhoud

Bestuur Centrum voor Vormingsonderwijs

dhr. A.T.A. Koopmanschap, onafhankelijk voorzitter a.i.
HVO – drs. C. de Rooter, opgevolgd door mevr. C. Compas, penningmeester
PC GVO – mevr. E.C. Vink, secretaris
RVO – drs. J. Marx
SPIOR – dhr. M. Bouimj, opgevolgd door dhr. R. Bal
HINVO – dhr. D. Ganzevoort, opgevolgd door mevr. U. Doekhie
BVO – drs. H. Ton
JVO – dhr. E. van Ravenswade

6. Lijst van afkortingen

BIO (Wet BIO)	Wet op Beroepen In het Onderwijs
BVO	Boeddhistisch Vormingsonderwijs
CBOO	Contactorgaan Bevordering Openbaar Onderwijs
CIO-O	Contact in Overheidszaken, afdeling Onderwijs (gezamenlijke kerken)
CvV	Centrum voor Vormingsonderwijs (voorheen DC GVO en HVO)
DC GVO en HVO	Dienstencentrum Godsdienstig en Humanistisch Vormingsonderwijs
GVO	Godsdienstig Vormingsonderwijs
HGJB	Hervormd-Gereformeerde Jeugdbond
HVO Primair	Humanistisch Vormingsonderwijs
HINVO	Hindoeïstisch Vormingsonderwijs
HR/HRM	Human Resource (Management)
IKOS	stichting Interkerkelijk Overleg in Schoolzaken
ISL	Islamitisch Godsdienstig Vormingsonderwijs
JOP	Jeugd Organisatie Protestantse Kerk
JVO	Joods Vormingsonderwijs
KVO	Katholiek Godsdienstig Vormingsonderwijs
Ministerie OCW	Ministerie voor Onderwijs Cultuur en Wetenschappen
NPB	Nederlandse Protestanten Bond
PABO/GL	Pedagogische Academie voor het Basisonderwijs / Godsdienst Leraar
PC GVO	Protestants Centrum voor Godsdienstig Vormingsonderwijs
PKN	Protestantse Kerk in Nederland
OBS	Openbare Basisschool
OR	Ondernemingsraad
SPIOR	Stichting Platform Islamitische Organisaties Rotterdam (Islamitisch GVO)
VOO	Vereniging voor Openbaar Onderwijs (ouderorganisatie)
VOS/ABB	Vereniging van Openbare Scholen/Algemene Besturenbond (schoolbesturen)